

Fiskeraksjonen for Surna
Norges Vassdrags og Energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo
Vår dato: 25.05 2016
Deres ref.: 201495940-9
Deres arkiv: 312

SVAR PÅ HØRING ANGÅENDE STATKRAFTS SØKNAD OM AGGREGAT 2 I TROLLHEIM KRAFTSTASJON

Aggregat 2 slik det er søkt om, medfører en stor kraftutbygging i et Nasjonalt laksevassdrag ! Dette vil etter Fiskeraksjonens mening bli en utilbørlig handling, da Stortinget har gitt Surna en status der videre kraftutbygging er ulovlig.

Lakseloven og EUs vanndirektiv forbyr tiltak som hindrer fiskens naturlige gang i et vassdraget.

På tross av dette er Statkraft så kyniske at i deres søknad om Aggregat 2 i Trollheim planlegger de å frarøve vassdraget oppstrøms Trollheim enda mer vann. Dette betyr i praksis at elva blir stengt for laksens vandring mot de naturlige gyte plassene ovenfor kraftverket.

Virkning av Aggregat 2

Statkraft foreslår kjøring med lav vannstand i Follsjø om våren for å utnytte kapasiteten på Rinna tunnelen som igjen reduserer vannføringen i Rinna om våren. En kjøring på lav vannstand vil føre til store utslipp av bunnvann med høyt innhold av humus og næringsstoffer etter neddemmingen av Folldalen. Her anla Statkraft to store sjøer der store arealer av myr og skoger ble neddemt.

Overløpene ved Rinna dam vil nesten opphøre, og Rinna og Surna vil miste mer av sin evne til å holde elvestrengen ren, og ødelegge laksens gyte og vandringsveier. Derfor vil også en fremtidig strossing av Rinnatunnelen være fatal for Surnavassdraget.

Statkrafts kjørestrategi de siste 20 årene med bortfall av overløp ved Follsjø dam har påført Surna omfattende skader. Dette i form av tilslamming, ødelagte gyte plasser, gjengroing av elveører og med påfølgende kanalisering.

Surna vil bli enda mer regulert ved et Aggregat 2 og allerede i dag er elva regulert med 52%

Surnadal og Rindal kommuner samt elvalag og Fiskeraksjonen har krevd mye mer vannslipp over Rinna dam enn det Statkraft vil gi målt ved Løsetli. Minstevannføringen Statkraft foreslår ved Løsetli er i prinsippet er oppfylt gjennom tilsig fra bekker mellom Rinna dam og Løsetli. Vi er så fri og

forventer at lokalsamfunnet får oppfylt viljen sin, hvis ikke er det et ran fra Statkrafts side støttet av NVE og OED – og det finner vi oss ikke i. Vi snakker om et Nasjonalt laksevasdrag, og mot kommunene og innbyggernes vilje. En må ikke være fremmed for tanken om at denne saken vil da rulle videre i rettssystemene og opp mot EU systemet.

Dalføret har gitt nok til storsamfunnet mot smuler tilbake. Det er på tide for oss å si at nok er nok. Vi vil skape vår egen framtid der Surna som lakseelv er tenkt å være motoren for fremtidig næringsliv og trivsel i bygdene våre.

Ved et vannslipp i den størrelsesorden som kommunene har krevd, er det ikke økonomisk lønnsomt for Statkraft å bygge et Agg 2. Kommunene får ingenting igjen for dette økonomisk når anleggsperioden er over. Kun et kraftverk med potensiale til å utradere fisken og livet i Surna, hvilket Statkraft gjør om konsesjonen tillater det.

Vi finner det også foruroligende at Statkraft bruke mange millioner kroner på konsulenter og fiskeforskere med skreddersydde rapporter der Statkraft som oppdragsgiver har en hånd på rattet. Disse rapportene vil senere bli brukt som et grunnlag og alibi for fremtidige inngrep med påfølgende ødeleggelser. Her må det derfor være åpning for nøytrale vurderinger av tilstanden i Surnavassdraget. Vi ønsker en teknisk gjennomgang og at NVE pålegger Statkraft i følge vassdragsloven ved å stille midler til disposisjon for dette formålet.

Status for Surnalaksen i dag

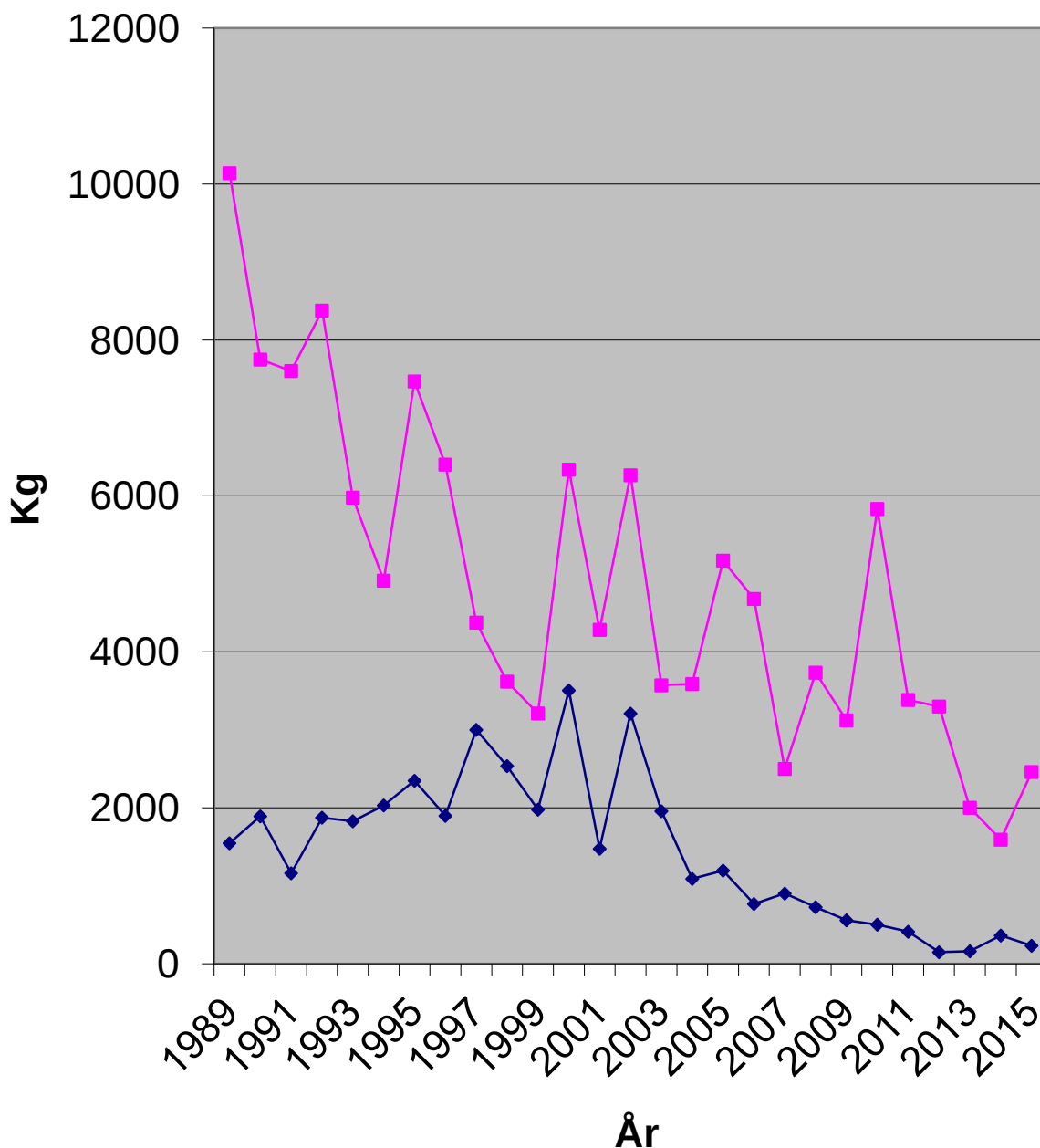
Studerer man statistikken over fangst av laks og sjøørret i Surna, er dette ingen lystig lesing. Vi får gjennom tallenes nakne fakta en klar indikator på at Surnalaksen på sikt er truet av utryddelse.

Surnalaksens tilbakegang er langt høyere enn i sammenlignbare elver. Historikken viser tallene fra Nordmøre Laksestyre fra perioden 1960 – 1967, altså før Surna ble regulert. Her ligger den gjennomsnittlige laksefangsten per år på 6000 kg i Surna, og en fangst på 34000 kg i de nære fjordsystemene til elva. Vi snakker altså om et samlet lakseinnsig til Surna på 40000 kg i gjennomsnitt !!

I dag er fangsten i elva ca på 2000 kg og 2000 kg i sjøen, altså et samlet lakseinnsig på 4000 kg – en tilbakegang på 90% ! Den seneste forskningen viser at ca 30% av laksesmoltene blir drept av lakselus. Dette forklarer derfor på ingen måte nedgangen av laks i Surna. Det er i hovedsak kraftverkets manøvrering som er årsaken til tilbakegangen av laks i Surna.

Vi legger også ved en oppdatert fangststatistikk fra Fiskeraksjonens rapport vedrørende Høring Revisjon Folla -Vindøla-reguleringen av 21-07-2014

Fangst av laks og ørret i Surna.

Fanget laks (lilla) og sjøørret (blå) i Surna fra 1989 til 2015. Data fra 2009 inneholder ikke fanget fisk som er satt ut igjen. Manøvreringen av Trollheim Kraftverk ble flyttet til Gaupne i 1996, og laksen innhentet seg ikke fra havets tiårige vekssyklus. Fra å styres av ulike habitater, dvs. fjord og hav, svinger nå tilgangen på ørret og laks i takt i samme habitat fra 1996. Siden har ørreten totalt kollapset.

Slutning:

Den fra Statkraft framlagte søknad om et Aggregat 2 i Trollheim er slik den foreligger helt uakseptabel for Fiskeraksjonen. Den inneholder ingen forbedrende tiltak for elva, bare nye inngrep for enda mer optimalisert kraftproduksjon.

Fiskeraksjonen og våre støttespillere ønsker derimot å optimalisere forholdene for livet i elva, og for Surnas biologiske mangfold. Folk flest er opptatt av elvas evne til å produsere laks og sjøørret. Surnavassdraget som ei god lakseelv er en del av identiteten vår i Surnadal og Rindal som nå er i ferd med å bli frarøvet oss, og arbeidsplasser relatert til elva forsvinner. Nye investeringer basert på lakseturisme opphører og vi opplever stagnasjon der en skulle oppleve blomstring.

Følgende er sakset fra NVE sitt brev der de har bestemt revisjon i Surnavassdraget.

Revisjonens formål.

Vi viser til at hovedformålet med en revisjon er å bedre miljø- og naturforholdene ved å avbøte ulemper og negative virkninger ved utbyggingen. Bestemmelser i konsesjonen om høyeste og laveste regulerte vannstand (HRV og LRV) samt overføringer kommer ikke inn under hva som kan revideres. Revisjonen åpner imidlertid for å vurdere endring i blant annet manøvreringspraksis, minstevannslipp, biotopjusterende tiltak og utsetting av fisk.

På den bakgrunn ønsker vi å minne om at over 1500 skrev under på vårt opprop mot Aggregat 2 i 1999, og så sent som i 2014 skrev over 1700 under på våre krav om

- Stopp effektkjøringen ved Trollheim kraftverk
- Varmere vann i elva om sommeren
- Mer vann fra sidevassdragene slik at vi får større vannføring i Surna.

Når vi ser på bak disse tallene, er det i hovedsak folk i Surnadal og Rindal som engasjerer seg, men også folk i inn og utland.

For mer utfyllende lesing viser vi til vår rapport: Høring Revisjon Folla – Vindøglareguleringen 2014 - 07-21

Statkraft A/S har det fulle ansvar for de skader som har oppstått i Surnavassdraget som følge av kraftutbygging og kjøring av Trollheim og Gråsjø kraftverk. De har også ansvar for å komme med avbøtende tiltak for å bedre laksestammen i Surna.

For Fiskeraksjonen for Surnavassdraget

Kjell Ulf Lund

Ola L. Tellesbø

Jan Sundqvist

Kopi til : Klima og Miljødepartementet, Miljødirektoratet, Fylkesmannen i M&R, Mattilsynet, Surndal kommune, Rindal kommune, Surnadal Elvæigarlag, Rindal Elvæigarlag, Samarbeidsorganet for Surna, Driva og TK.

Vedlagte filer:

Rettsbok fra Nordmøre herredsrett

En utfyllende kommentar til Statkrafts søknad om Aggregat 2 i Trollheim kraftverk